

PRIVREMENA SREDSTVA ZA SPREČAVANJE NERACIONALNOG GOSPODARENJA ZEMLJIŠTEM U POSTUPKU KOMASACIJE ZEMLJIŠTA

Dr FRANJO KRMPOTIĆ — Zagreb

I

Od vremena određivanja komasacije zemljišta, pa do dozvole privremenog stupanja u nove posjede, odnosno predaje komasiranih posjeda nakon pravomoćnosti rješenja o komasaciji posjeda, prođe duži period vremena. Komasoni učesnici znadu, da ne će dobiti, ili ne moraju dobiti bilo posvema, bilo djelomično, svoje dosadanje posjede. Uslijed toga opada kod njih interes za dosadanje posjede. Uslijed toga opada kod njih interes za dosadanim intenzivnijim obrađivanjem zemljišta. Naprotiv, pobuđuje se volja i nastojanje, da se iz zemljišta čim više koristi izvuče, a u obradu čim manje uloži. Što više, može se dogoditi, da se obrađivanje pojedinih komada zemljišta, za koje je više-manje sigurno, da će biti dodijeljeni drugom učesniku, sasna napusti. Provođenje komasacije zemljišta može imati, a i imade često štetne posljedice za novog posjednika, kad kroz navedeni period postupka komasacije dosadani posjednici gospodare sa zemljištem na spomenuti način. Ovakvo postupanje komasacionih učesnika treba spriječiti.

Sredstva, kojima bi se osiguralo dosadanje i redovito gospodarenje sa zemljištem obuhvaćenim komasacijom, nisu posebno predviđena Zakonom o komasaciji zemljišta (NN 60/54).

Ta sredstva nije predviđao raniji zakon od godine 1891, ali ih već zakon o komasaciji zemljišta iz godine 1902. predviđa. Posebno obrazloženje za ozakonjenje tih sredstava ne nalazimo niti u materijalu anketnog odbora, koji je izradio osnovu tog zakona, a niti u prijedlogu zakona. Svakako da su ozakonjenje tog sredstva izazvali slučajevi provadanja komasacije zemljišta.

Prema zakonu iz godine 1902. (paragraf 73) organi za provadanje komasacije su bili ovlašteni izdati privremene odredbe, da bi se očuvalo sućanstvo ili gospodarsko stanje zemljišta obuhvaćenih komasacijom i tako osiguralo normalan prijelaz u novo posjedovno stanje. Radi protivnog postupanja takvim odredbama predvidio je isti zakon (paragraf 31) izricanje novčane kazne odnosno kazne zatvora, protiv kojeg rješenja je bila isključena žalba. Što više određeno je bilo i to, da onaj koji bi radi takvog postupanja bio oštećen (prikraćen u dobitku) obzirom na novo opredjeljeno zemljište ili inače, može tražiti naknadu u novcu (paragraf 67).

Što se tiče razloga za izdavanje privremenih odredaba kao i njihovog sadržaja odredbe zakona detaljnije su razrađene provedbenom naredbom zakona od godine 1902. (paragraf 20). Prema propisu te naredbe privremene odredbe se odnose ne samo na sućanstvo i gospodarsko stanje zemljišta obuhvaćenog komasacijom nego i na kulture koje se na njemu nalaze do provedbe komasacije. Tim odredbama mogu se izdati razne zabrane neredovitog upotrebljavanja zemljišta. To je na pr. odstranjivanje busena, kopanje zemlje u zanatske i ine svrhe, upotreba zemljišta za osnivanje kultura, koje su izvor višegodišnjeg priroda (vinograde, voćare i slično). Istom provedbenom naredbom je određeno, da se o tome kakve bi se privremene odredbe imale izdati glede obrađivanja, gnojidbe, novog načina upotrebljenja i t. d. zemljišta tečajem komasacije imaju respektirati mišljenja učesnika komasacije i odbora učesnika.

Zakon o komasaciji poljoprivrednih zemljišta NR Slovenije (Uradni list 43/57) također ne predviđa sredstva za osiguranje normalnog prijelaza gospodarenja novo opredjeljenim posjedima.

Međutim, pokazala se potreba za poduzimanjem mjera radi očuvanja sućanstva i gospodarskog stanja zemljišta na području obuhvaćenom komasacijom uprave iz razloga uvedeno spomenutih. U tu svrhu, jer Zakon o komasaciji zemljišta ne donosi posebne propise, trebamo se služiti mjerama, koje su predviđene Zakonom o općem upravnom postupku (Sl. l. FNRJ 52/56) u vezi odredbe čl. 24 Zakona o komasaciji zemljišta.

II.

Prema odredbi čl. 293 Zakona o općem upravnom postupku (Sl. l. FNRJ 52/56 — u daljnjem tekstu: ZUP) može se prije donošenja rješenja o nekoj obvezi stranke donijeti privremeni zaključak u svrhu osiguranja izvršenja obveze. To u slučaju, ako postoji ili je učinjena bar vjerojatnom obveza stranke, a postoji opasnost da će obvezana stranka raspolaganjem imovinom, dogovorom s trećom osobom ili na drugi način osujetiti ili znatno otežati izvršenje odnosne obveze. Prigodom donošenja navedenog zaključka treba voditi računa o odredbi čl. 274 ZUP i obrazložiti zaključak.

Radi se dakle o obvezi, koja još nije niti utvrđena niti je o njoj donešeno ni prvostepeno rješenje, pa ako nije možda ni poveljen postupak u cilju utvrđivanja obveze. Obveza ne mora biti novčana te se može sastojati i u činjenju odnosno uzdržanju od radnje.

Obveza može postojati premda o njoj nije još donešeno rješenje, jer može proizlaziti iz nekog drugog rješenja. Inače postojanje obveze treba biti učinjeno vjerojatnim. Ta vjerojatnost se može utvrđivati prema odredbi čl. 162 ZUP svim dokaznim sredstvima. Postojanje obveze bilo kao utvrđene ili vjerojatne ocjenjuje u svakom slučaju nadležni organ.

U našem slučaju držimo, da se obveza može utvrditi kao opstojna već sa proglašenjem rješenja o odobrenju odnosno određivanju komasacije zemljišta po odluci nadležnog organa (čl. 28 Zakona o komasaciji zemljišta). Nakon proglašenja rješenja postoji svakako pretpostavka da svaki učesnik (vlasnik-posjednik zemljišta) odnosno područja za koje je određena komasacija znađe za određivanje odnosno odobrenje komasacije zemljišta, a uslijed toga i za dužnost takvog obrađivanja zemljišta, da se ne osujećuje i onemogućuje pravilno izvođenje komasacije.

No, svakako da je uputno, a držimo i potrebno obzirom na sredstva, kojima bi se imalo osigurati redovno gospodarenje zemljištem u toku provođenja komasacije, nakon saslušanja članova odbora učesnika, a eventualno i samih učesnika, donijeti rješenje o mjerama za osiguranje tog gospodarenja i objaviti ga u obliku oglasa radi znanja učesnicima komasacije (na pr. kao priloženi obrazac br. 1).

Tako bi u postupku provođenja komasacije bila utvrđena obveza stranke, koju predviđa navedena odredba čl. 293 ZUP.

Drugi uvjet za izdavanje privremenog zaključka o osiguranju izvršenja obveze sastoji se u tom, da postoji opasnost za osujećenje ili znatno otežanje obveze. Ovu opasnost, dakle, treba prije izdavanja tog zaključka utvrditi. Za utvrđenje opasnosti mogu se uporabiti dozvoljena dokazna sredstva.

Zakon, međutim, ne veli po čijem prijedlogu se može donijeti privremeni zaključak o osiguranju. Dade se, ali, izvesti iz drugih odredaba ZUP da to biva na prijedlog stranke, koja imade interesa za izdavanje navedenog zaključka. U čl. 293 st. 2 ZUP se veli da se donošenje ovog zaključka može uvjetovati davanjem osiguranja po predlagatelju za štetu, koja bi mogla nastati za obvezanu stranku. Čl. 294 ZUP pak, određuje da će predlagatelj naknaditi obvezanoj stranci štetu prouzrokovanu privremenim zaključkom, ako se pravomoćno utvrdi, da ne postoji obveza stranke za čije osiguranje je bio donešen privremeni zaključak ili je inače utvrđeno, da je zahtjev za njegovo donošenje bio neopravdan.

Privremeni zaključak o osiguranju može se donijeti i na vlastitu pobudu same komasacione komisije t. j. po službenoj dužnosti. Taj zaključak, naime, donosi kotarska komasaciona komisija kao prvostepeni organ, koji je nadležan da donese i samo rješenje o obvezi stranke (rješenje o komasaciji zemljišta). Navedena komisija kao prvostepeni organ za provođenje komasacije zemljišta po samom zakonu dužna

je voditi brigu o tom, da se postupak komasacije pravilno provede i dovrši. Iz te dužnosti sljedi ovlaštenje komasacione komisije da i bez prijedloga neke stranke donese privremeni zaključak o osiguranju.

Sredstva, koja se imadu primijeniti na pojedini slučaj nisu posebno određena, već se samo veli, da se imade voditi računa pri donošenju zaključka o odredbi čl. 274 ZUP. To znači da se imadu uporabiti ona sredstva koja u konkretnim slučajevima najbolje odgovaraju, za stranku su najblaža, ali ipak takva, koja davaju osnova da će se postići cilj.

Kao sredstva osiguranja, ako se ne radi o takvoj radnji, koju može mjesto obvezane stranke izvršiti i druga osoba (čl. 286 ZUP), već se radi o dužnosti da se obvezana stranka uzdrži od izvjesne radnje, odnosno da obavi takvu radnju, koju mjesto nje ne može izvršiti druga osoba, kako će redovito biti u slučajevima komasacije zemljišta, smatra se uporabivim sredstva navedena u odredbi čl. 287 ZUP, dakle, novčana kazna ili pritvor.

Unatoč općeg propisa o obrazloženju zaključaka (čl. 221 ZUP) posebno je određeno da privremeni zaključak mora biti obrazložen. Znači, dakle, da treba biti obrazloženo postojanje ili vjerojatnost obveze, postojanje opasnosti za osujećenje ili znatno otežanje izvršenja obveze, potreba osiguranja i primjena sredstava za otklanjanje opasnosti. (Vidi kao na pr. obrazac privremenog zaključka o osiguranju br. 2).

Što se tiče primjene sredstava za otklanjanje opasnosti potrebno je najprije zapriječenje primjenom prinudnih sredstava. Ako se radi o tom, da obvezana stranka treba preduzeti kakvu radnju, onda treba odrediti u tu svrhu rok za izvršenje radnje, pa makar i za odmah, kako će to u većini slučajeva radi efikasnosti stvari biti nužno. (Čl. 287 st. 2 ZUP). Naime, ako se radi o tom da je predmet izvršenja radnja obvezane stranke, onda je potrebno izričito odrediti rok unutar koga treba radnju izvršiti obzirom na propis čl. 271 toč. 4 ZUP. Po tom propisu, ako nije za izvršenje radnje određen rok, onda se ne smatra, da se odnosna radnja imade izvršiti odmah, kako bi to izlazilo prema pravnim pravilima građanskog prava (paragraf 904 biv. OGD). Naprotiv, smatra se, da je rok određen na 15 dana od dana dostavljanja rješenja, a u tom slučaju bi se eventualno mogla osujetiti svrha primjene prinudnih sredstava za kojom se ide u konkretnom slučaju.

Glede načina, kako se imadu kod zapriječenja prinudnih sredstava ta sredstva primjenjivati, treba naglasiti, da se može odrediti samo novčana kazna ili samo pritvor, a ne jedno i drugo istovremeno. U navedenom privremenom zaključku visina novčane kazne može iznositi najviše 10.000 din., a pritvor najdulje 10 dana (čl. 287 st. 1 i 2 ZUP).

Prema izričitoj odredbi čl. 293 st. 3 ZUP protiv privremenog zaključka o osiguranju dopuštena je posebna žalba, ali ta žalba ne odlaže sprovođenje izvršenja (čl. 290 st. 3 ZUP). Ako je prijedlog za izdavanje privremenog zaključka odbijen, može se protiv istog žaliti predlagatelj. Budući da se navedeni zaključak donosi, odnosno prijedlog odbija po kotarskoj komasacionoj komisiji u sprovođenju komasacije zemljišta, dakle u smislu odredaba Zakona o komasaciji zemljišta (čl. 24) znači, da bi za rješavanje o žalbi bila nadležna Komasačiona komisija pri Državnom sekretarijatu za poslove financija (čl. 21 Zakona o komasaciji zemljišta).

III.

Ako izvršenik (obvezana stranka) imade obaviti kakvu radnju, pa je u određenom roku ne izvrši, ili, ako je određeno da se uzdrži od radnje protivne njegovoj obvezi, odnosno ne pokori se zabrani izrečenoj privremenim zaključkom, na postupa protivno, zapriječeno prinudno sredstvo će se odmah izvršiti, a ujedno će se odrediti ponovno zapriječenje novom strožom prinudnom mjerom. Ako je ranije bila zapriječena novčana kazna, pa se ponovno izriče kao prinudno sredstvo takva kazna, onda ta kao stroža može biti izrečena najviše u dvostrukom iznosu od ranije. Ako se novčana kazna izriče po više puta, onda uvijek kao stroža može biti najviše dvostruka od ranije izrečene, ali tako, da jedna od ovih kazni ne može ni u kom slučaju prijeći iznos od 50.000 din. Pritvor se, međutim, prvi put, a i svaki kasniji put, može izreći najdulje do 10 dana. No, moguće je, ako je ranije bila zapriječena novčana kazna kasnije zaprijetiti primjenu pritvora, odnosno, ako je prije zapriječen

pritor, kasnije zaprijetiti novčanom kaznom, ali nikada ne, kako je već rečeno, jedno i drugo prinudno sredstvo t. j. i novčana kazna i pritvor zajedno (čl. 287 st. 1, 2 i 3 ZUP).

Kotarska komasaciona komisija će, dakle, donijeti zaključak da se zapriječeno prinudno sredstvo imade izvršiti. To će biti ili po službenoj dužnosti, ili na prijedlog interesirane stranke uslijed koga je donesen privremeni zaključak o osiguranju, t. j. tražioca izvršenja. Po službenoj dužnosti može i onda, ako je privremeni zaključak o osiguranju donesen na prijedlog zainteresirane stranke, jer je izvršenje svakako u javnom interesu (čl. 275 ZUP). Zaključkom se utvrđuje, da je izvršenik u toku roka poduzeo kakvu radnju protivno svojoj obvezi, ili da je ostavljen rok bez uspjeha prošao, odnosno da se nije pokorio zabrani i određuje izvršenje zapriječenog prinudnog sredstva. Ujedno će se donijeti novi zaključak i njime odrediti novi rok za izvršenje radnje, odnosno zabrana poduzimanja radnje protiv obvezi izvršenika, te istovremeno zaprijetiti novom novčanom kaznom, odnosno pritvorom, ali uvećanom, odnosno dužim pritvorom (ako nije već izrečen od 10 dana) nego što je učinjeno prvi put.

Ako izvršenik ne udovolji ponovnom zaključku, onda će se opet novim zaključkom odrediti naplata zapriječene uvećane novčane kazne, odnosno stavljanje izvršenika u pritvor, te donijeti ponovni zaključak i njime odrediti novi rok za izvršenje radnje odnosno zabrana poduzimanja radnje protiv obveze izvršenika, kao i zapriječiti nova uvećana novčana kazna, odnosno duži pritvor, ako je to moguće, nego što je ranije učinjeno. To se može ponavljati i u više mahova, sve dok izvršenik ne izvrši svoju obvezu.

Svrha izricanja prinudnih sredstava t. j. novčane kazne i pritvora je ta, da bi se izvršenik prinudio na izvršenje svoje obaveze, koja se sastoji bilo u dužnoj radnji, ili uzdržanju od radnje protivne njegovoj obvezi. Čim izvršenik svoju obvezu izvrši, odnosno pristane da tu obvezu izvrši, primjena navedenih prinudnih sredstava nema opravdanja i ne treba ih izvršiti. Prema odredbi čl. 287 st. 4 ZUP pritvor se u tom slučaju obustavlja i izvršenik pušta iz pritvora, a novčana kazna ne će se naplaćivati. Međutim, ako je novčana kazna naplaćena, ona se ne vraća.

IV.

Zakon o općem upravnom postupku u čl. 283 određuje, da novčane kazne i kazne zatvora izrečene po ovom zakonu izvršuju organi koji su po Osnovnom zakonu o prekršajima (Sl. l. FNRJ 2/59) nadležni za izvršenje novčanih kazni, odnosno kazni zatvora izrečenih za prekršaje. Ako kažnjenik ne plati novčanu kaznu, ona će se zamijeniti kaznom zatvora prema odredbama istog zakona o prekršajima (čl. 283 st. 3 ZUP).

U čl. 287 ZUP nije predviđena mogućnost pretvaranja novčane kazne u kaznu pritvora, već samo primjena jednog ili drugog prinudnog sredstva. Kaznu pritvora ne možemo poistovjetovati sa kaznom zatvora. Takva kazna nije, naime, po Osnovnom zakonu o prekršajima uopće predviđena, već samo novčana, zatvor i ukor (čl. 6). Zakon o općem upravnom postupku, naprotiv, određuje, da se pritvor izvršuje držanjem izvršenika odvojeno od pritvorenika, koji se nalaze u pritvoru (kao mjeri za osiguranje prisutnosti okrivljenog — čl. 51 i 101 Osnovnog zakona o prekršajima), ili istražnom zatvoru, ili izdržavanju kazne zatvora. Ne možemo pretpostaviti, da bi se pretvaranjem novčane kazne u zatvor mogao izvršenik u našem slučaju kažnjen novčanom kaznom, stavljati u gori položaj, nego li onaj izvršenik, koji je kažnjen pritvorom. Novčana kazna, naime, svakako je blaža prinudna mjera nego li pritvor. Na osnovu toga smatra se, da se ne bi moglo uzeti, da se propis čl. 283 st. 3 ZUP t. j. da se novčana kazna imade zamijeniti zatvorom, može odnositi na slučajeve izrečenih prinudnih sredstava u smislu čl. 287 ZUP. Prema tome izlazi, da se novčana kazna izrečena kao prinudna mjera iz čl. 287 ZUP imade samo naplatiti, a ne, ako nije po izvršeniku plaćena, pretvarati, odnosno zamijeniti kaznom zatvora, kako to biva u smislu odredbe čl. 25 i 26 Osnovnog zakona o prekršajima. Štoviše, i taj zakon o prekršajima predviđa mogućnost prisilnog naplaćivanja novčane kazne (čl. 25 st. 2, 3 i 4).

Naplaćivanje novčane kazne, pak, vrši se po propisima koji važe za prisilnu naplatu poreza (čl. 153 st. 1 toč. 3 i st. 2, te 159 st. 1 Osnovnog zakona o prekršajima).

Znači, da je organ nadležan za prisilnu naplatu novčane kazne finansijski organ narodnog odbora općine (organ uprave narodnog odbora općine nadležan za poslove prihoda) i da se novčana kazna naplaćuje u smislu odredaba Uredbe o prisilnoj naplati poreza i drugih budžetskih prihoda (Sl. l. FNRJ 33/53 i 25/57). U tu svrhu će kotarska komasaciona komisija u vezi odredbe čl. 280 ZUP zamoliti nadležni finansijski organ narodnog odbora općine za naplatu novčane kazne, što može učiniti i u tekstu samog zaključka o određivanju izvršenja zapriječene novčane kazne. Pri tome treba navesti, da izvršenje prisilnom naplatom novčane kazne treba obaviti u smislu odredaba Uredbe o prisilnoj naplati poreza i drugih budžetskih prihoda.

U postupku prisilnog naplaćivanja novčane kazne predviđena su pravna sredstva (žalba), ali ta se rješavaju u smislu navedene uredbe po narodnom odboru kotara (čl. 13 Uredbe), jer se tiču sprovođenja prisilne naplate po odredbama koje to posebno određuju.

Mora se naglasiti, da bi naplatu novčane kazne iz nekretnina vršio nadležni kotarski sud, ali da je naplata novčane kazne iz nekretnina u navedenim slučajevima isključena. Određeno je, naime, da se iz nekretnina mogu naplaćivati samo novčane kazne izrečene za devizne, carinske, porezne i druge prekršaje učinjene iz materijalne zainteresiranosti i to, ako kazna iznosi preko 100.000 din (čl. 159 st. 2 i 3 Osnovnog zakona o prekršajima). U vezi s time, a jer je izmjenom čl. 59 Uredbe o prisilnoj naplati poreza i drugih budžetskih prihoda dano ovlaštenje finansijskom organu narodnog odbora općine, da traži izvršenje na nekretnine, uputno je, a i potrebno, da se u zaključku o određivanju izvršenja zapriječene novčane kazne isključi naplata novčane kazne iz nekretnina izvršenika (čl. 10 Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o prisilnoj naplati poreza i drugih budžetskih prihoda — Sl. l. FNRJ 25/57).

Novčana kazna ide u korist republičkog fonda za socijalne ustanove (čl. 283 st. 2 ZUP). Znači, u korist fonda za socijalne ustanove NR Hrvatske, što također mora biti označeno u navedenom zaključku.

U smislu propisa čl. 153 st. 1 toč. 1 Osnovnog zakona o prekršajima, kaznu zatvora izvršuje Sekretarijat kotarskog narodnog odbora za unutrašnje poslove nadležan po mjestu prebivališta, odnosno boravišta kažnjenog. Obzirom na navedenu odredbu čl. 283 ZUP treba se uzeti, da navedeni organ izvršuje i pritvor izrečen u smislu čl. 287 ZUP. Ipak, kako je već navedeno, pritvor treba izvršiti držanjem izvršenika odvojeno od ostalih pritvorenika. Uslijed toga se zaključak o izvršenju pritvora dostavlja navedenom organu radi izvršenja i to odmah, iako bi prema odredbi čl. 39 Poslovnika za administrativno-kazneni postupak (Sl. l. FNRJ 46(59) izlazilo, da ga treba dostaviti u roku od 3 dana po izvršnosti, jer izvršenje za odmah određuje čl. 287 st. 2 ZUP. (Vidi kao primjer obrazac br. 3).

Ako je izvršenik vojna osoba ili pripadnik Narodne milicije za izvršenje prinudne mjere pritvora zamoliti će se nadležna komanda izvršenika (čl. 288 st. 2 ZUP).

Da trošak pritvora snosi sam izvršenik, smatra se potrebnim označiti u spomenutom zaključku, jer se inače zatvor izvršuje na trošak države (čl. 161 Osnovnog zakona o prekršajima).

Zaključak o određivanju izvršenja zapriječene novčane kazne, odnosno pritvora mora biti izvršan i na istom mora biti stavljena potvrda izvršnosti (čl. 280 ZUP).

V.

Već je rečeno, da privremeni zaključak o osiguranju, kao i zaključak o izvršenju zapriječene prinudnih sredstava donosi kotarska komasaciona komisija, jer tako izlazi iz odredbe čl. 17 Zakona o komasaciji zemljišta, kojom je propisan način o donošenju zaključka komisije, odnosno iz odredbe čl. 52 istog Zakona, kojom je određeno da rješenja izdana u postupku komasacije zemljišta izvršuje komisija sama, ili preko drugih državnih organa. Ta rješenja treba donositi nakon saslušanja odbora učesnika komasacije, koji je savjetodavni organ komasacione komisije (čl. 30 Zakona o komasaciji zemljišta) i kojem su opznate važne okolnosti, koje su odlučne za pravilno izvršenje komasacije zemljišta na određenom području.

Glede postupka pri donošenju navedenih zaključaka treba napose reći sljedeće:

Prema odredbi čl. 7 ZUP dužan je nadležni organ u upravnom postupku pružiti stranci mogućnost, da se izjasni o činjenicama i okolnostima, koje su od važnosti za

donošenje rješenja, a prije donošenja tog rješenja. Rješenje bez prethodnog izjašnjenja stranke može se donijeti samo u slučajevima kad je to zakonom dopušteno. U smislu propisa čl. 201 ZUP rješenjem se rješava glavna upravna stvar o kojoj se postupak vodi.

Odluka upravnog organa kojom se odlučuje o pitanjima koja se tiču samog postupka do donošenja rješenja o glavnoj stvari, kao i o onima, koja se kao sporedna pojave u vezi sa sprovođenjem postupka, te u izvršnom postupku, naziva se zaključkom (čl. 219 ZUP).

Izlazilo bi prema tome, da se odredba čl. 7 ZUP ne bi odnosila na postupak koji se rješava zaključkom, već samo u slučajevima, gdje se stvar dovršava rješenjem. Moglo bi se zaključiti, da onda nije obligatorno saslušavati izvršenika prije donošenja zaključka u ovdje iznesenim slučajevima. Takav postupak mogao bi se usvojiti kao u slučaju iz čl. 141 toč. 4 ZUP, kad se iznimno i glavna stvar može riješiti neposredno, dakle bez saslušanja obvezane stranke. To biva, kad se radi o preduzimanju u javnom interesu hitnih mjera, koje se ne mogu odlagati, a činjenice na kojima rješenje treba da bude zasnovano, su utvrđene, ili bar učinjene vjerojatnima. Takav slučaj bi postojao, ako izvršenik na pr. počne sjeći šumu, koja predstavlja uzurpaciju, a sve okolnosti govore, da ta uzurpacija ne će biti konačno priznata.

Međutim, postupak sprovođenja komasacije zemljišta imade svoje specifičnosti. Te se specifičnosti odrazuju ne samo u posjedovnim odnosima učesnika komasacije, već i njegovim osobnim odnosima i osjećajima, kojima je uzrok drukčiji budući položaj njegovog posjeda nego li prije komasacije, novi posjedovni susjedi, bojazan da će biti prikraćeni u svojem pravu, privrženost svojem zemljištu i umišljanja kako je ono najbolje i najvrijednije itd. Sve to, pa razna govorkanja u selu, želja, da se dođe do veće koristi i po starom i po novom posjedu, što je obično i uzrok neracionalnih postupaka učesnika, stvara stanovitu uznemirenost i napetost u odnosima učesnika, a radi čega se onda pojedini učesnik i odlučuje na takve korake, kojima se otežava sprovođenje komasacije zemljišta. Uvaživši sve okolnosti mogli bi kazati, da pismena naređenja bez saslušanja izvršenika eventualno ne bi imala potpunog uspjeha kao u slučaju kad se učesniku prikaže štetnost njegovog postupanja, makar to momentano i ne djelovalo u pravcu obećanja ispunjenja obveze. Konačno, može se dogoditi i to, da razlozi izneseni po učesniku-izvršeniku mogu biti osnova za ravnjanje komisije i skupljanje podataka u cilju svrsishodne nadjelbe novih posjeda. Napokon, kad je potrebno čuti glas članova odbora učesnika, onda se može naći i prilika, da se sasluša izvršenik.

Stoviše, jer će to u većini slučajeva biti korisno za razjašnjenje stvari, biti će uputno odrediti raspravu, na kojoj može doći i do davanja izjave o pristanku za izvršenje obveze, s kojim se može tražilac izvršenja zadovoljiti (čl. 149 i 287 st. 4 ZUP).

VI.

Mora se napomenuti, da se na udovoljenje obvezi u navedenim slučajevima može izvršenik prinuditi i neposrednom prinudom, ako se izvršenje ne može uopće ili ne može blagovremeno sprovesti primjenom sredstava iz čl. 286 i 287 ZUP (čl. 289 ZUP). Kakva sredstva neposredno prinude se imadu uporabiti ovisi o tom, u čemu se sastoji obveza izvršenika. Ako se ona sastoji u trpljenju, uzdržavanju od nekih radnji, kako to obično biva, onda bi se izvršenje moglo sprovesti tako, da se izvršenik fizički spriječi na vršenje radnje protivne svojoj obvezi.

No, držimo da do primjene neposredne prinude, naročito u slučajevima zabrane poduzimanja radnja protivno obvezi, ne će trebati doći, jer je iz slučajeva u praksi poznato, da je već prva novčana kazna od 10.000 din odnosno pritvor od 10 dana dovoljno efikasna, ako se odmah izvrši, i da čak djeluje to i na druge učesnike.

VII.

Pri donošanju mjera za valjano iskorištavanje zemljišta u postupku komasacije zemljišta ne smiju se ispustiti iz vida odredbe Zakona o skorištavanju poljoprivrednog zemljišta (Sl. 1. FNRJ 43/59), da određivanje prinudnih sredstava ne bi kolidiralo sa odredbama o iskorištavanju zemljišta prema načelima tog Zakona.

Narodni odbor kotara .....

Kotarska komasaciona komisija

Broj .....

..... dne .....

Predmet: Privremene mjere osiguranja u
u komasaciji zemljišta

k. o. ....

OGLAS

Rješenjem Narodnog odbora kotara ..... od .....

br. .... odobrena je komasacija zemljišta k. o. ....

Komasacija zemljišta provodi se tako, da pojedini vlasnik (posjednik) dobiva za zemljište obuhvaćeno komasacijom novi posjed u što manje čestica u jednakoj vrijednosti uz odbitak vrijednosti zemljišta za zajedničke uređaje, a po mogućnosti jednakog položaja i jednake kulture (čl. 8 Zakona o komasaciji zemljišta).

Radi toga, da se ne oteža konačna predaja novih posjeda dužni su svi učesnici komasacije (stranke u postupku komasacije) gospodariti sa nekretninama povučanim u komasaciju prema dosadanjem običaju uz potrebnu gnojidbu i da na istim zadrže sadanje kulture.

Provodeći početne komasacione radnje opaža se, da postoji među učesnicima (strankama) komasacije tendencija zapuštanja dosadanjeg načina gospodarenja zemljištem iz razloga, što se predmijeva, da se dosadani posjed ne će zadržati. To bi značilo osujećenje, odnosno otežanje izvršenja rješenja o komasaciji posjeda.

Usljed toga, a po saslušanju odbora učesnika, ova komisija upozoruje učesnike komasacije na to, da obvezana stranka može odgovarati za naknadu štete onom učesniku, koji bude prikraćen uslijed gore navedenih radnja, odnosno propusta u pogledu koristi od novog posjeda, ili inače, a osim toga da se može donijeti privremeni zaključak o osiguranju o zabrani takvih radnja, odnosno propusta pod prijetnjom novčane kazne do 50.000 dinara, ili pritvora od 10 dana (čl. 293 i 287 Zakona o općem upravnom postupku — Sl. 1. FNRJ 52/56).

Predsjednik:

NARODNA REPUBLIKA HRVATSKA

Narodni odbor kotara .....
Kotarska komasaciona komisija

Broj ..... dne .....

Kotarska komasaciona komisija u rješenju prijedloga tražioca izvršenja .....
..... iz ..... kao učesnika komasacije zemljišta k. o.
..... za osiguranje provedenja komasacije donijela je u smislu odredbe čl. 293 Zakona o općem upravnom postupku (Sl. l. FNRJ 52/56) u vezi čl. 24 Zakona o komasaciji zemljišta (NN 60/54) po saslušanju odbora učesnika i stranaka u sjednici od danas slijedeći:

privremeni zaključak o osiguranju.

Izvršeniku ..... iz ....., učesniku komasacije zemljišta k. o. .... zabranjuje se kopanje i odvažanje zemlje sa njegove dosadanje parcele br. .... zване ..... upisane u zemljišnoknjižnom ulošku br. .... (iskaz zemljišta br. 6), pod prijetnjom pritvora od 10 dana.

Obrazloženje

Navedena parcela — inače dio dosadanjeg posjeda izvršenika — dodijeljena je na raspravi za opredjeljenje novih posjeda kao dio novog posjeda učesniku — tražiocu izvršenja. Izvršenik, iako je na istoj raspravi bio upoznat sa opredjeljenjem novog posjeda predlagatelju, prema sporazumu sa Petrom Petrovićem prodao je ovom zemlju sa iste parcele radi odvažanja i uporabe na ciglani Petrovića.

Okolnost ovakvog raspolaganja sa navedenom parcelom utvrđena je time, što su na istu parcelu radi odvažanja zemlje došla kola Petrovićeva, kako to izlazi iz izjave svojedoka ..... kao i praznanja izvršenika.

Uslijed navedene radnje znatno se otežava konačna predaja komasiranih posjeda, odnosno izvršenje rješenja o komasaciji posjeda, s čime se složio i odbor učesnika komasacije, pa je trebalo donijeti rješenje kao u dispozitivu. Obzirom pak na to, da su učesnici upozoreni oglasom ove komisije od ..... br. .... da su dužni kloniti se gospodarenja sa nekretninama obuhvaćenim komasacijom na navedeni način, bilo je potrebno označiti kao sredstvo izvršenja pritvor (čl. 162, 274, 287 i 293 Zakona o općem upravnom postupku).

Protiv ovog zaključka dopuštena je posebna žalba taksirana sa Din ..... u roku od 15 dana od dostave na Komasicionu komisiju pri Drž. sekretarijatu za poslove financija, koju treba predati pismeno ili usmeno u zapisnik kod ove Komisije. Žalba ne odlaže sprovođenje izvršenja.

Predsjednik komisije:

NARODNA REPUBLIKA HRVATSKA

Narodni odbor kotara .....
Kotarska komasaciona komisija

Broj ..... dne .....

Kotarska komasaciona komisija u rješenju prijedloga tražioca izvršenja .....
..... iz ..... kbr. .... u izvršnom predmetu protiv izvr-
šenika ..... iz ..... kbr. .... za određivanja izvršenja
zapriječenog prinudnog sredstva radi osiguranja provedenja komasacije zemljišta u
k. o. .... donijela je na osnovu odredbe čl. 287 i 293 Zakona o općem uprav-
nom postupku (Sl. l. FNRJ 52/56) u vezi čl. 24 i 52 Zakona o komasaciji zemljišta
(NN 60/54) po saslušanju stranaka i odbora učesnika u sjednici od danas slijedeći

Zaključak

1. Izvršenik je dana ..... dao kopati i odvoziti zemlju sa njegove par-
cele br. .... zvane ..... upisane u zemlj. knjižnom ulošku br. ....
unatoč zabrane određene izvršnim privremenim zaključkom o osiguranju od .....
br. ...., pa se naređuje izvršenje zapriječenog prinudnog sredstva pritvora od
10 dana.

2. Izvršeniku se pod prijetnjom daljnjeg pritvora od 10 dana zabranjuje kopa-
nje i odvažanje zemlje sa navedene parcele.

3. Za izvršenje pritvora (čl. 298 ZUP) umoljava se Sekretarijat narodnog od-
bora kotara za unutrašnje poslove u ..... time, da se pritvor imade
izvršiti odmah, jer je ovaj zaključak izvršan, te na trošak izvršenika.

Nakon izvršenja pritvora moli se isti Sekretarijat o tom obavijestiti ovu Ko-
misiju.

4. Protiv ovog zaključka dopuštena je posebna žalba taksirana sa Din .....
u roku od 15 dana od dostave na Komasacionu komisiju pri. Drž. sekretarijatu za
poslove financija NR Hrvatske, koju treba predati pismeno ili usmeno u zapisnik
kod ove Komisije.

Žalba ne odlaže sprovođenje izvršenja.

Obrazloženje

Navedenim izvršnim privremenim zaključkom o osiguranju zabranjuje se izvr-
šeniku da kopa i odvaži zemlju sa gore navedenih nekretnina radi osiguranja pro-
vedenja komasacije.

Na raspravi od danas na temelju priznanja izvršenika utvrđeno je, da je isti
postupao protiv navedenog zabrani na način opisan pod 1. ovog zaključka.

Na osnovu navedenog utvrđenja valjalo je donijeti zaključak kao u dispozitivu
(čl. 274, 283, 287 i 293 Zakona o općem upravnom postupku).

Predsjednik komisije: